

Brampton'as – saugaus miesto koncepcija

Brampton'o miesto (Ontarijo valstija, Kanada, apie 424.000 gyventojų) savivaldybės taryba 1982 metais įkūrė Vandalizmo prevencijos komisiją. Šios komisijos tikslas – kova su vandalizmu bei grafitais.

Vandalizmo prevencijos komisija kartu su savanoriais plėtojo labai efektyvias nusikalstamumo prevencijos programas (START – moksleiviai buvo mokomi sąmoningumo ir atsakomybės už padarytus veiksmus; Kaimynijų stebėtojų programa; STEP - papildomos atsargos priemonės, skirtos pagyvenusiems žmonėms) 1982 – 1988 metais.

1990 metais buvo praplėsti Vandalizmo prevencijos komisijos įgaliojimai, vėliau ji tapo Brampton'o nusikalstamumo prevencijos asociacija. 1997 metais asociacija inicijavo tūkstantmečio projektą – padaryti Brampton'o miestą saugiausiu Kanadoje iki 2000 metų. Šis projektas, žinomas dar kaip Brampton'o saugaus miesto kampanija, suvienijo bendruomenes, pavienius gyventojus, verslininkus, miesto savivaldybę, teisėsaugos organus vienam tikslui: padaryti tik vieną dalyką - sukurti Brampton'o mieste saugią gyvenamąją aplinką. Šios kampanijos milžiniška sėkmė dar labiau sustiprino požiūrį bei supratimą apie tai, kad vykdytos nusikalstamumo prevencijos programos, kelių saugumas, traumų/sužalojimų mažinimas buvo labai svarbūs ir susiję prioritetai, siekiant padaryti Brampton'o miestą saugų.

To pasekoje, Asociacija pakoregavo savo pavadinimą, tiksliau apibrėžė prioritetinę veiklos kryptį – bendruomenės saugumas. 1999 metais Brampton'o nusikalstamumo prevencijos asociacija tapo Brampton'o saugaus miesto asociacija. Toliau buvo vykdomos ankstesnės, didelę sėkmę turėjusios, nusikalstamumo prevencijos programos tokios kaip Kaimynijų stebėtojai, Kelių saugumas ir panašiai.

Kaimynijų stebėtojai – tai bendruomenė, sudaryta pagal

nusikalstamumo prevencijos programą, kurios tikslas - nusikalstamumo mažinimas ir prevencija kaimynijose.

Kaimynijų stebėtojų šūkis – “*Būk sąmoningas, būk budrus, būk aktyvus*”.

Kaimynijų stebėtojų logotipas

5 principai, pagal kuriuos vykdoma ši programa:

1. **Būkite policijos “Akys ir ausys”** - policija negali žinoti apie kiekvieną namą, gatvę bei gyventoją visko taip, kaip tą žino vietiniai gyventojai. Policijos pareigūnai nepažįsta žmonių, kurie vaikšto gatvėmis, parkuose, būna namų kiemuose. Jie nežino, ar tai yra vietiniai gyventojai, ar ne, ar gatvėje stovi įtartina transporto priemonė. Tik vietiniai gyventojai pažįsta savo kaimynus, gali pranešti policijai apie įtartinus asmenis, veiklas ar transporto priemones. Būdami policijos “akys ir ausys”, pranešdami apie neįprastus reiškinius, gyventojai gali sustiprinti teisėtvarką ir padėti sumažinti nusikaltimų pasikartojimą.
2. **Dalyvavimas** - Brampton'o gyventojai skatinami įsitraukti į Saugios kaimynystės programą, padėti sukurti Brampton'o miestui saugią gyvenamąją aplinką, savanoriškai padėti kitoms nusikalstamumo prevencijos programoms.
3. **Atsidavimas** - skirdami šiek tiek laiko kaimynijai žmonės gali ją pakeisti. Tai yra taip pat paprasta, kaip ir būti sąmoningam dėl įprastų veikų gyvenamojoje teritorijoje; būti dėmesingam situacijoms, kurios iš šalies

atrodo nėra teisingos; skubiai pranešti apie neįprastus reiškinius ar nusikalstamas veikas policijai; prisidėti prie Saugios kaimynystės programos palaikymo ir jos įgyvendinimo.

4. **Bendravimas** - skatinamas bendravimas tarp kaimynų. Pažinoti kaimynus, bendrauti tarpusavyje yra neatskiriama Kaimynijų stebėtojų veiklos sritis. Žinant kaimynų dienotvarkę, laisvalaikį, pvz., išvykas, atostogų keliones, žymiai lengviau pastebėti, jei atsitinka kas neįprasta.
5. **Stebėjimas** (“Būk sąmoningas, būk budrus, būk aktyvus”) - gyventojai skatinami stebėti, ar aplinkui nevyksta įtartinos arba neįprastos veikos.

Saugios kaimynystės programos tikslai:

1. Mobilizuoti bendruomenės bendriems veiksams, norint padaryti miestą saugu tiek gyventi, tiek ir dirbti.
2. Siekti bendruomenių bendradarbiavimo, jų pagalbos ir paramos įgyvendinant šią programą.
3. Suvienyti bendruomenės bendram tikslui.
4. Skatinti, informuoti ir mokyti gyventojus tiesiogiai bendraujant.
5. Dirbti kartu su vietine policija.
6. Bendradarbiauti su Brampton'o savivaldybe.

Yra du būdai, kaip galima ištraukti į Kaimynijų stebėtojų veiklą - tapti jos nariu arba vadovu.

Saugios kaimynijos nariai:

Padeda įgyvendinti Saugios kaimynystės programą ir stengiasi, kad Brampton'as taptų saugiu miestu pagal 3 principus:

1. **Būk sąmoningas** – gyventojai yra skatinami registruotis Brampton'o saugaus miesto bendravimo elektroninio pašto tinkle, kad gautų išpėjimus ir informaciją apie saugumo problemas,

kurios daro įtaką jų kaimynystei ar kasdieniniam gyvenimui.

2. **Būk budrus** – gyventojai skatinami stebėti, ar aplinkui nevyksta įtartinos arba neįprastos veikos, kurios gali sukelti nusikaltimus, išmokti atskirti nesaugias situacijas (policijos pareigūnai gali surengti savigynos mokymus, taip pat paaiškinti, kaip apsaugoti savo namus).
3. **Būk aktyvus** – gyventojų prašoma pranešti policijai apie įtartinas veikas telefonu (nurodytas paprastas telefono numeris esant paprastai situacijai, pvz., 905-453-3311). Kritiniu atveju siūloma skambinti trumpuoju telefono numeriu **911**. Be to, skatinamas kaimynų tarpusavio, taip pat su kitais miestiečiais bendravimas apie saugumo prioritetus gyvenamojoje teritorijoje; prašoma padėti saugios kaimynijos vadovui, prisidėti prie kitų nusikalstamumo prevencijos programų, vykdomų Brampton'o mieste.

Saugios kaimynijos vadovo vaidmuo arba funkcijos:

1. Susitinka su naujais gyventojais, skatina juos įsitraukti į šią programą.
2. Stengiasi, kad programa kuo efektyviau veiktų jo gyvenamojoje teritorijoje.
3. Skatina gyventojus aktyviai dalyvauti saugios kaimynystės veikloje.

Kaimynijų stebėtojai - vertingas ir efektyvus darbas, nes:

1. Suteikia saugumo jausmą gyventojams, išvykusiems iš namų.
2. Tai - priemonė, kuri pagerina gyvenimo kokybę kaimynijose.
3. Lipdukai ant langų parodo potencialiems nusikaltėliams, kad tokių namų gyventojai netoleruoja nusikalstamų veikų.

4. Saugios kaimynystės ženklai gatvėse

*Saugios kaimynystės ženklas vienoje
Brampton'o gatvių*

primena potencialiems nusikaltėliams, kad Brampton'o gyventojai rūpinasi tiek savo šeima, tiek ir aplinkiniais gyventojais.

Kasmetiniai apdovanojimai

Kiekvienais metais Brampton'o saugaus miesto asociacija organizuoja miesto gyventojams Vietinio herojaus apdovanojimus už ypatingą pagalbą siekiant apsaugoti miestiečius nuo nusikaltimų ar nelaimių. Yra keletas nominacijų:

1. *Kaimynijų stebėtojas* - įvardyti Kaimynijų stebėtoją ar vadovą, pasiekusį puikių rezultatų savo teritorijoje.
2. *Gael Miles apdovanojimas jaunimui už nuopelnus saugumui* – įvardyti studentą, moksleivį ar kitą jauną asmenį, kuris prisidėjo prie savo amžiaus grupės, mokyklos ar bendruomenės saugumo.
3. *Apdovanojimas savanoriui už nuopelnus saugumui* – įvardyti bendruomenės savanorį, kuris stengiasi padidinti bendruomenės saugumą.
4. *Bendruomenės partneris už nuopelnus saugumui* – įvardyti socialinę tarnybą, nepelno siekiančią organizaciją ar klubą, labiausiai prisidėjusius prie Brampton'o gyventojų saugumo.
5. *Verslo partneris už nuopelnus saugumui* – skiriama Verslininkų konfederacijos verslo kompanijai, labiausiai prisidėjusiai prie darbuotojų ar bendruomenės saugumo.
6. *Saugaus miesto partneris už nuopelnus saugumui* – nustatyti programos Saugaus Brampton'o miestas nari, plėtojanti, skatinanti saugumą bendruomenėse.
7. *Geležinkelių saugumo nominacija (nuo 2006 metų)* – nustatyti asmenį ar organizaciją, skatinanti padidinti geležinkelių saugumą.
8. *Metų bendruomenės herojus už nuopelnus saugumui* – skiriamas "Brampton Guardian" miestiečiui, daugiausiai prisidėjusiam prie savo bendradarbių, draugų, kitų miestiečių saugumo, taip pat dalyvaujančio bendruomenės saugumo veiklose.
9. *Gyvenimo pasiekimų apdovanojimas* – įvardyti asmenį, nuolatos prisidedantį prie bandymų padaryti Bramton'o miestą saugų.

Keletas patarimų, kaip būtų galima sukurti saugesnę gyvenamąją aplinką:

1. Įsitinkite, kad Jūsų durų, langų užraktai yra patikimi ir visuomet rakinami.
2. Įsileiskite į namus/butą tik pažįstamus asmenis.
3. Susipažinkite su savo kaimynais.
4. Tapkite vienišo ar pagyvenusio kaimyno draugu.
5. Kartu su kaimynais suruoškite gatvės/namo šventę, taip geriau susipažinsite su savo kaimynais.
6. Kuo skubiau praneškite policijai apie nusikalstamas veikas.
7. Organizuokite grafitų valymo akciją bendruomenėje.
8. Nuolat organizuokite susitikimus su vietine policija, diskutuokite įvairiais klausimais, pavyzdžiui: namų saugumas; kaip atpažinti įtartina asmenį; savisauga; kaip pranešti apie nusikaltimus policijai; narkotikų prevencija; vandalizmas; smurtas šeimoje; neįgaliųjų saugumas; atostogų saugumas; apgavystės telefonu ir pan.
9. Imkitės veiksmų pašalinti Jūsų gyvenamojoje teritorijoje esančias problemas, aptarkite jas su savo kaimynais.

10. Skatinkite savo kaimynus nebūti abejingus, kreiptis į policiją, pamačius nusikaltimą ar kitą teisės pažeidimą.

Parengta pagal:

Working to make Brampton the safest city in Canada. *Brampton Safe City Association*. <http://www.bramptonsafecity.ca/> (2007 01 23).

Darius Dovidaitis